

Paras Mehta

॥ अथ श्रीसाईसच्चरित ॥ अध्याय ४५ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ श्रीगुरुभ्यो नमः॥ श्रीकुलदेवतायै नमः॥
श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथाय नमः॥ सहज जातें मांडूनि दळतां। जेणें
प्रवर्तविलें निज सच्चरिता। काय अलौकिक तयाची कुशलता। भक्त सत्पंथा लाविले ॥१॥

मोक्ष जो कां परमपुरुषार्थ। त्याहूनही गुरूचरण समर्थ। सेवितां ऐसिया गुरूचरणींचें तीर्थ। मोक्ष नकळत घर
रिचे ॥२॥ होईल गुरू करुणाकर। तरीच सुखाचा हा संसार। घडोनि येई न घडणार। लावील परपार
क्षणार्थें ॥३॥ जरी जाहली इतुकी पोथी। कथा कथिलीसे अति संकलित्ती। साईची ती अगाध कीर्ति। ती म्यां
किती वर्णावी ॥४॥ जिचेनि दर्शनें नित्यतृप्ती। जिचेनि सहवासें आनंदभुक्ती। जिचेनि भवभयविनिर्मुक्ती। ती
साईमुर्ती हारपली ॥५॥ जिचेनि परमार्थमार्गप्रवृत्ती। जिचेनि माया-मोहनिवृत्ति। जिचेनि आत्यंतिक
क्षेमप्राप्ती। ती साईमुर्ती हारपली ॥६॥ जिचेनि नसे भवभय भीती। जिचेनि जागृत न्यायनीती। जिचेनि संकटीं
मनास धृती। ती साईमुर्ती हारपली ॥७॥ ध्यानीं स्थापूनियां निजमुर्ती। साई जाई निजधामाप्रति। निजावतारा
करी समाप्ति। हे योगस्थिती अतर्क्य ॥८॥ पूर्ण होतां अवतारकृती। हारपली ती पार्थिवाकृति। तरी हा ग्रंथ ही
वाङ्मयमुर्ती। देईल स्मृति पदोपदीं ॥९॥ शिवाय ह्याचिया कथा परिसतां। मना लाभे जी एकाग्रता। तज्जन्य
शांतीची अपूर्वता। केवीं अवर्णीयता वर्णावी ॥१०॥ आपण श्रोते सर्व सुज्ञ। मी तों तुम्हांपुढें अल्पज्ञ। तथापि

हा साईंचा वाग्यज्ञ। आदरा कृतज्ञबुद्धिनें॥११॥ कल्याणप्रद हा वाग्यज्ञ। पुढें करूनि मजसम अज्ञ। पूर्ण करी निजकार्यज्ञ। श्रोते सर्वज्ञ जाणती॥१२॥ करूनियां एकाग्र मन। अभिवंदूनि साईंचरण। महामंगल परम पावन। करी जो श्रवण या कथा॥१३॥ जो भक्त भक्तिसमन्वित। निजस्वार्थ साधावया उद्यत। होऊनियां एकाग्रचित्त। कथामृत हें सेवील॥१४॥ साई पुरवील तयाचे अर्थ। पुरवील स्वार्थ आणि परमार्थ। सेवा कधीही जाई न व्यर्थ। अंती तो कृतार्थ करील॥१५॥ चव्वेचाळीस अध्याय पोथीं। साईनिर्याण परिसिलें अंतीं। तरीही या पोथीची प्रगती। ही काय चमत्कृति कळेना॥१६॥ गताध्यायीं साईनिर्याण। यथानुक्रम जाहलें पूर्ण। तरी या साईलीलेची कातिण। विसंबेना क्षणभरी॥१७॥ पाहूं जातां नवल नाहीं। निर्याण केवळ देहास पाहीं। जन्ममरणातीत हा साई। अव्यक्तीं राही पूर्ववत॥१८॥ देह गेला आकार गेला। अव्यक्तीं जैसा तैसाचि ठेला। देहनिर्याणामागुनी लीला। आहेत सकळांला अवगत॥१९॥ वर्णू जातां त्याही अपार। परी न व्हावा ग्रंथविस्तार। म्हणुनी त्यांतील घेऊं सार। करूं कीं सादर श्रोतयां॥२०॥ धन्य आमुची भाग्यस्थिती। कीं जे कार्ळीं साई अवतरती। तेच कार्ळीं आम्हां हे सत्संगती। सहजावृत्तीं लाधली॥२१॥ ऐसें असतांही चित्तवृत्ती। जरी नपवे संसारनिवृत्ती। जरी न जडे भगवंतीं प्रीतीं। याहोनि दुर्गती ती काय॥२२॥ सर्वेद्रियीं साईची भक्ती। तीच कीं खरी भजनस्थिती। ना तरी डोळां पाहतां मूर्ती। खिळीं दातीं वाचेच्या॥२३॥ कान ऐकतां साईकीर्तन। रसना मधुर आम्ररसीं निमग्न। करितां साईपादस्पर्शन। मृदूलीवर्जन खपेना॥२४॥ साईपासून क्षणही विभक्त। तो काय होईल साईभक्त।

तो काय म्हणावा चरणासक्त। संसारीं विरक्त हों नेणें ॥२५॥ एका पतीवांचूनि कोणी। येतां तिचिया मार्गावरुनि। श्वशुर दीर भाऊ जाणुनी। होई वंदनीं सादर ॥२६॥ पतिव्रतेचें निश्चल अंतर। कदा न सांडी आपुलें घर। निजपतीचाच प्रेमा अपार। आजन्म आधार तो एक ॥ २७ ॥ पतिव्रता साध्वी सती। अन्या भावोनियां निजपति। तयाचें दर्शन घ्यावयाप्रती। कधींही चित्तीं आणीना ॥२८॥ तीस आपुला पती तो पती। इतर केव्हांही तया न तुलती। तयाठायींच अनन्य प्रीति। शिष्यही ते रीती गुरुपार्यीं ॥२९॥ पतिव्रतेच्या पतिप्रेमा। गुरुप्रेमास देती उपमा। परी गुरुप्रेमास नाहीं सीमा। जाणे तो महिमा सच्छिष्य ॥३०॥ मग ना जयाचेनि संसारा साहाता। तीं काय साहा येतील परमार्था। असो व्याही जांवई वा वनिता। भरंवसा कोणाचा धरितां नये ॥३१॥ माता पिता करितील ममता। सत्तेचा पुत्र लक्षील वित्ता। कुंकवालागीं रडेल कांता। कोणी न परमार्था सहकारी ॥३२॥ तरी आतां राहिलें कोण। जयाचेनि परमार्थापादन। करूं जातां विचारें निदान। आपुला आपण अंतीं उरे ॥३३॥ करोनि नित्यानित्य विवेक। त्यागोनि फळभोग ऐहिकामुष्मिक। साधोनियां शमदमादिषट्क। मोक्षैकसाधक तो धन्य ॥३४॥ तेणें सोडूनि दुजियाची आस। ठेवावा बळकट आत्मविश्वास। मारावी आपण आपुली कांस। साधेल तयासचि परमार्थ ॥३५॥ ब्रह्म नित्य जग अनित्य। गुरुरेके ब्रह्म सत्य। अनित्यत्यागें गुरु एक चिंत्य। भावनासातत्य साधन हें ॥३६॥ अनित्य त्यागें वैराग्यजनन। सद्गुरु ब्रह्मचैतन्यधन। उपजे भूतीं भगवंतपण। अभेद-भजन या नांव ॥३७॥ भयें अथवा प्रेमें जाण। जया जयाचें नित्य ध्यान। ध्याता होई ध्येयचि आपण। कंस रावण कीटकी ॥३८॥ चिंतनीं व्हावें अनन्यपण।

ध्यानासारिखें नाही साधन। करी जो अभ्यास आपुला आपण। तया निजोद्धरण रोकडें ॥३९॥ तेथें कैचें जन्म-
मरण। जीवभावासी पूर्ण विस्मरण। प्रपंचाचें मावळे भान। आत्मानुसंधानसुख लाहे ॥४०॥ म्हणोनि
निजगुरूनामावर्तन। तेणेनि परमानंदा जनन। भूतीं भगवंताचें दर्शन। नामाचें महिमान काय दुजें ॥४१॥ ऐसी
जयाच्या नामाची महती। तया माझी सद्भावें प्रणती। कायावाचामनें मी त्याप्रती। अनन्य गती ये
शरण ॥४२॥ ये अर्थीची द्योतक कथा। कथितों श्रोतयांकरितां आतां। तरी ती ऐकिजे निजहितार्था। एकाग्र
चित्त करूनियां ॥४३॥ कैलासवासी काका दीक्षित। साईसमर्थआज्ञांकित। नित्यनेमें वाचीत भागवत। आहे
कीं अवगत समस्तां ॥४४॥ एके दिवशीं दीक्षितांनीं। काका महाजनी यांचे सदनीं। चौपाटीवर भोजन सारुनी।
पोथी नेमानें वाचिली ॥४५॥ एकादशाचा अद्वितीय। ऐसा तो सरस आणि द्वितीय। परिसतां अनुक्रमें अध्याय।
श्रोत्याचें धाय अंतरंग ॥४६॥ माधवराव बाबांचे भक्त। काका महाजनी तयांसमवेत। बैसले ऐकावया
भागवत। एकाग्र चित्त करूनियां ॥४७॥ कथाही भाग्यें फारचि गोड। जेणें पुरेल श्रोत्यांचें कोड। जडेल
भगवद्भक्तीची आवड। ऐसीच ती चोखड निघाली ॥४८॥ ऋषभ-कुळींचे नऊ दीपक। कवी हरी
अंतरिक्षादिक। निघालें यांचेंच गोड कथानक। आनंदजनक बोधप्रद ॥४९॥ नऊही ते भगवत्स्वरूप। पोटीं
क्षमा शांती अमूप। वर्णितां भागवतधर्मप्रताप। जनक निष्कंप तटस्थ ॥५०॥ काय तें आत्यंतिक क्षेम। काय
हरीची भक्ति परम। कैसेनि ही हरिमाया सुगम। निःश्रेयस उत्तम गुरूचरण ॥५१॥ कर्म अकर्म आणि विकर्म।

१. कवी, हरी, अंतरिक्ष, प्रबुद्ध, पिप्पलायन, आविर्होत्र, द्रुमिल, चमस, करभाजन २. जनकराजा

या सर्वांचें एकचि वर्म। गुरू हेंच रूप-परमात्म। भागवतधर्म गुरूभक्ती॥५२॥ हरिचरित्र अवतार गुण।
 द्रुमिलनाथें केलें निरूपण। पुरुषावताराची दावुनी खूण। रूपें नारायण वर्णिला॥५३॥ पुढें
 अभक्तगतिविन्यास। विदेहा कथी नाथ चमस। वेदविहित कर्माची कांस। सोडिल्या हो नाश सर्वस्वीं॥५४॥
 सर्वांतरीं हरीचा वास। म्हणोनि न करावा कोणाचा द्वेष। पिंडीं पिंडीं पहावा परेश। रिता न रेस त्यावीण॥५५॥
 अंतीं नववे करभाजन। कृतत्रेतादि युर्गींचें पूजन। कैशा कैशा मूर्तींचें ध्यान। करिते निर्वचन जाहले॥५६॥
 कलियुर्गीं एकचि साधन। हरिगुरूचरणस्मरण। तेणेंच होय भवभयहरण। हें एक निजशरण शरणागता॥५७॥
 ऐसी पोथी जाहल्याअंतीं। काकासाहेब पृच्छा करिती। काय हो ही नवनाथकृति। अतर्क्य वृत्ति
 तयांची॥५८॥ आवडीं माधवरावांस वदती। किती हो ही अवघड भक्ती। आम्हां मूढां कैचीं ही शक्ती।
 जन्मजन्मांतीं न घडे हें॥५९॥ कोठें हे नाथ महाप्रतापी। कोठें आपण ठार्यींचे पापी। आहे काय भक्ती ही
 सोपी। सच्चिद्रूपी ते धन्य॥६०॥ आम्हां ही भक्ती घडेल काय। कैसेन होईल तरणोपाय। जाहलों हताश
 गळाले पाय। झाला कीं वायफळ जन्म हा॥६१॥ काकासाहेब भक्त प्रेमळ। असावी जीवास कांहीं
 हळहळ। सुस्थिरवृत्ति व्हावी कां चंचळ। उडाली खळबळ शामाची॥६२॥ शामानामें माधवराव। जयांचा
 काकांलागीं सद्भाव। तयांस काकांचा हा स्वभाव। दैन्याचा प्रभाव नावडला॥६३॥ म्हणती बाबांसारिखें
 लेणें। भाग्य लाधलें जयासी तेणें। मुख करावें केविलवाणें। व्यर्थ कीं जिणें तयाचें॥६४॥ साईचरणीं श्रद्धा
 अढळ। तरी ही कां मनाची तळमळ। नाथांची भक्ती असेना प्रबळ। आपुलीही प्रेमळ नव्हे कां ?॥६५॥

एकनाथी टीकेसहित। एकादशस्कंध भागवत। वाचावें भावार्थ-रामायण नित्य। आपणां निश्चित ही आज्ञा ॥६६॥ तैसेंच हरिगुरूनामस्मरण। ही बाबांची आज्ञा प्रमाण। यांतचि आपुलें भवभयतारण। चिंतेचें कारण काय तुम्हां ॥६७॥ परी त्या नवयोग्यांचें चरित। तयांचें तें असिधाराव्रत। साधेल काय आपणा यत्किंचित। चिंतन हें सतत काकांचें ॥६८॥ लागली जीवास मोठी चुटपुट। नवयोग्यांची भक्तिच उद्भट। कवण्या उपायें होईल प्रकट। तरीच मग निकट देव खरा ॥६९॥ असो ऐसी लागली हुरहूर। आसनीं शयनीं हाच विचार। दुसरे दिनीं घडला चमत्कार। श्रोतीं तो सविस्तर परीसावा ॥७०॥ अनुभवाचा पहा नवलाव। प्रातःकाळींच आनंदराव। 'पाखाडे' हे जयां उपनांव। आले माधवरावा शोधावया ॥७१॥ तेही आले प्रातःकाळीं। भागवत वाचावयाचे वेळीं। बैसले माधवरावांजवळी। स्वप्नाची नवाळी सांगत ॥७२॥ इकडे चालली आहे पोथी। तिकडे परस्पर दोघे फुसफुसती। तेणें श्रोत्यां-वक्त्यांचे चित्तीं। अस्थैर्य स्थिती पातली ॥७३॥ आनंदराव चंचलवृत्तीं। माधवरावांस स्वप्न कथिती। वदतां परिसतां दोघे कुजबुजती। राहिली पोथी क्षणभर ॥७४॥ काकासाहेब तंव त्यां पुसती। काय ती ऐसी नवल स्थिती। दोघेच तुम्ही आनंद वृत्ति। सांगा न आम्हांप्रती काय कीं ॥७५॥ तंव ते माधवराव वदती। कालच कीं आपणा शंका होती। समाधान घ्या हातोहातीं। तारकभक्तिलक्षण ॥७६॥ परिसा पाखाड्यांचें स्वप्न। दिधलें बाबांनीं कैसें दर्शन। होईल आपुल्या शंकेचें निरसन। गुरूपदवंदन भक्ती पुरे ॥७७॥ मग तें स्वप्न ऐकावयाची। प्रबळ जिज्ञासा त्यां सर्वांची। विशेषें काकासाहेब यांची। शंकाही तयांचीच आरंभीं ॥७८॥ पाहोनियां सर्वांचा भाव। स्वप्न सांगे

आनंदराव । चित्ती ठेवुनीयां सद्भाव । श्रोत्यांसही नवलाव वाटला ॥७९॥ एका महासमुद्रांत । उभा मी कंबरभर उदकांत । तेथें माझिया दृष्टिपथांत । आले श्रीसमर्थ अकल्पित ॥८०॥ रत्नखचित सिंहासन । वरी साई विराजमान । उदकांतर्गत जयांचे चरण । ऐसें तें ध्यान देखिलें ॥८१॥ पाहुनी ऐसें मनोहर ध्यान । जाहलें अत्यंत समाधान । तें स्वप्न हें कोणास भान । मन सुखसंपन्न दर्शनें ॥८२॥ काय त्या योगाचा नवलाव । तेथेंच उभे माधवराव । पायां पडा हो आनंदराव । वदले मज भावपुरःसर ॥८३॥ तंव मी तयां प्रत्युत्तर देत । इच्छा माझीही आहे बहुत । परी ते पाय उदकांतर्गत । कैसे मज हातांत येतील ॥८४॥ उदकामाजी पाय असतां । कैसी पार्यीं ठेवूं माथा । तरी मीं काय करावें आतां । नकळे मज तत्त्वतां कांहींही ॥८५॥ ऐसें परिसूनि माधवराव । परिसा बाबांस वदले काय । देवा काढ रे वरती पाय । आहेत जे तोयप्रच्छन्न ॥८६॥ ऐसें वदतांच तत्क्षण । काढिलें बाबांनीं बाहेर चरण । आनंदरावांनीं मग ते धरून । केलें अभिवंदन अविलंबें ॥८७॥ ऐसे धरितां दृढ चरण । बाबांनीं दिधलें आशीर्वचन । “होईल जा रे तुझें कल्याण । कांहीं न कारण भीतीचें” ॥८८॥ आणीक बाबा वदले देख । “रेशीमकांठी धोतर एक । शाम्यास माझ्या देऊन टाक । तुज सुखदायक होईल” ॥८९॥ तरी ती वंदून आज्ञा शिरीं । धोतर म्यां आणिलें रेशीमधारी । काकासाहेब आपण तें स्वकर्ीं । माधवराव स्वीकारी ऐसें करा ॥९०॥ मान्य करा जी ही मम विनंती । माधवराव हें परिधान करिती । करा ऐसें सुखवा मजप्रती । होईन मी अतीं उपकारी ॥९१॥ आनंदरावाची ही मात । माधवराव स्वयें परिसत । काकासाहेब जंव

३. श्री साईबाबांस माधवराव देशपांडे 'देवा' म्हणून नेहमी संबोधित.

तें देत। ते न स्वीकारित तें वस्त्र ॥९२॥ तयांचे मनीं हें तो स्वप्न। आम्हांस पटली पाहिजे खूण। दृष्टांत कांहीं जाहल्यावीण। घ्यावें न आपण हें वस्त्र ॥९३॥ काकासाहेब तेव्हां वदत। आतां बाबांची पाहूं प्रचीत। घेणें हें उचित अथवा अनुचित। होईल तें सूचित चिट्ट्यांनीं ॥९४॥ देतील बाबा चिट्ठी जैसी। मानूं तयांची आज्ञा तैसी। चिट्ट्या बाबांचिया पायांपासीं। कृतसंकल्पेंसीं टाकिल्या ॥९५॥ काकासाहेब यांचा भार। होता सर्वस्वीं साईंचियावर। आधीं घ्यावा त्यांचा विचार। करावा तो व्यवहार पुढारा ॥९६॥ हें तों बाबांचे हयातींत। तोच कीं क्रम तयांचे पश्चात। चिट्ट्या टाकूनि आज्ञा घेत। तैसेच ते वर्तत निश्चयें ॥९७॥ कार्य मोठें अथवा सान। चिट्ठीनें आज्ञा घेतल्यावीण। कांहीं न करणें गेलिया प्राण। अनुज्ञा प्रमाण सर्वथा ॥९८॥ देहचि जेथें नाहीं आपुला। एकदां बाबांच्या पायीं वाहिला। मग तयाच्या चलनवलनाला। काय आपुला अधिकार ॥९९॥ पहा या एका भावनेवर। लाखों रुपये कमाईवर। लाथ मारिली परी हा निर्धार। दृढ आमरणान्त राखिला ॥१००॥ “फळा येईल तुझे इमान। धाडीन मी तुजलागीं विमान। नेईन त्यांत बैसवून। निश्चितमन राहीं तूं” ॥१०१॥ ही बाबांची प्रसादोक्ती। अक्षरें अक्षर आली प्रचीति। साईलीलावाचकांप्रति। ठावी निर्गम स्थिती काकांची ॥१०२॥ होतां तया स्थितीचें स्मरण। आणीक तें काय विमानप्रयाण। काय तें आनंदाचें मरण। गुरूनामावर्तनसमवेत ॥१०३॥ ऐसे दीक्षित करारी आपण। चित्तीं निरंतर साईचरण। इष्टमित्रांही देऊनि शिकवण। जाहले विलीन गुरूपार्यां ॥१०४॥ आतां पूर्वानुसंधानस्थिती। दोघांही मानली चिट्ट्यांची युक्ती। कारण दोघांची काकांवर प्रीती। चिट्ट्या मग लिहविती अविलंबें ॥१०५॥ एका चिट्ठींत “घ्यावें धोतर”।

दुसरीत “त्याचा करावा अव्हेर”। ऐसें लिहून साईंच्या पायांवर। टाकिल्या छायाचित्रातळीं॥१०६॥ तत्रस्थ एका अर्भकास। त्यांतील चिट्टी उचलावयास। लावितां धोतर घ्यावयास। माधवरावांस ये आज्ञा॥१०७॥ जैसें स्वप्न तैसीच चिट्टी। आनंद झाला सकळां पोटीं। मग तें धोतर रेशीमकांठी। घातलें करसंपुटीं शामाचिया॥१०८॥ त्यांचें स्वप्न यांची चिट्टी। परस्परांशीं पडतां मिठी। परमानंद न माय पोटीं। सुखसंतुष्टी उभयांतें॥१०९॥ माधवराव अंतरीं खूष। आनंदरावासही संतोष। झाला साईंभक्ति-परिपोष। आशंकांनिरास काकांचा॥११०॥ असो या सर्व कथेचें सार। ज्याचा त्यानें करावा विचार। ठेविल्या गुरूपायांवर शिर। गुरूवदनोद्गार लक्षावे॥१११॥ आपणाहुनी आपुली स्थिती। आपुली भूमिका वा चित्तवृत्ति। गुरू जाणे नखशिखांतीं। उद्धारगतीही तोच॥११२॥ जैसा रोग तैसें निदान। तैसेंच औषध वा अनुपान। सद्गुरू नेमी शिष्यालागून। भवरोगनिवारणकार्यार्थ॥११३॥ स्वयें तो जी करितो करणी। आपुं नये आपुले अनुकरणीं। तुम्हांकारणें गुरूमुखांतुनी। निघेल ती वाणी आदरावी॥११४॥ त्याच शब्दांवर ठेवावें मन। तयांचेंच नित्य करावें चिंतन। तेंच तुमच्या उद्धारा कारण। ठेवा हें स्मरण निरंतर॥११५॥ गुरू सांगे तें पोथीपुराण। तें तों तद्वचन-स्पष्टीकरण। मुख्य उपदेशीं ठेवा ध्यान। तें निगमज्ञान आपुलें॥११६॥ कोणाही संताचें वचन। त्याचा करूं नये अवमान। आपुली माय आपुली जतन। करील ती अन्य कोण करी॥११७॥ खरा मायेचा जिव्हाळा। लेंकुरालागीं तिचा कनवाळा। बाळ नेणे तो सुखसोहळा। घेईल तो लळा ती पुरवी॥११८॥ संत सृष्टीमार्जी उमाप। “आपुला बाप तो आपुला बाप”।

साईमुखींचे हे करुणालाप। कोरा स्वहृदयपटावरी ॥११९॥ म्हणोनि साईमुखींचें वचन। तेथेंच ठेवा अनुसंधान। अंतीं तोच कृपानिधान। तापत्रय शमन करील ॥१२०॥ तोच जाणे त्याची कळा। आपण पहावें कौतुक डोळां। काय अद्भुत तयाच्या लीला। सहज अवलीला घडती ज्या ॥१२१॥ दुसरा एक म्हणतो म्हणून। त्याचें सर्व घ्यावें ऐकून। मोडूं न द्यावें निजानुसंधान। निजगुरूवचन विसरूं नये ॥१२२॥ यांतचि आहे परम कल्याण। यांतचि आहे भवभयतरण। यांतचि अवघें पोथीपुराण। जप-तपानुष्ठानचि हें ॥१२३॥ सारांश प्रेम करा गुरूवर। अनन्यभावे नमस्कार। दिनकरापुढें कैचा अंधार। तयांसी भवसागर नाहीच ॥१२४॥ असा कुठेंही सृष्टीवर। निकट अथवा कितीही दूर। सातां समुद्रांच्याही पार। भक्तार्थ अनिवार प्रेमळ ॥१२५॥ असो ऐसें हें लिहितां लिहितां। कथा एक आठवली चित्ता। एकाचें पाहुनी दुज्यानें करितां। कैसिया आपदा होत जीवा ॥१२६॥ एकदां बाबा मशिदींत। असतां म्हाळसापतींसमवेत। पूर्वील फळीची शेज अवचित। स्मरे अकल्पित तयांतें ॥१२७॥ रुंदी अवघी सव्वा वीत। दोनी टोंकांस चिंध्या बांधीत। मशिदीचिया आढ्यास टांगीत। झोंपाळा करीत तियेचा ॥१२८॥ निजूं नये अंधारांत। तदर्थ उशा-पायथ्यालगत। ठेवुनी रात्री पणत्या जळत। बाबा निजत फळीवर ॥१२९॥ या फळीचें समूळ वृत्त। पूर्वील एका अध्यायांत। आधींच वर्णिलें आहे येथ। परिसा कीं महत्त्व तियेचें ॥१३०॥ एकदां या फळीची महती। मनोभावे बाबा वर्णिते। काकासाहेब दीक्षितां चितीं। उदेली वृत्ती ती परिसा ॥१३१॥ म्हणती मग ते बाबांप्रती। फळीवरी शयनप्रीती। असेल तरी ती टांगतो प्रीतीं। मग स्वस्थ चितीं पड्डावें ॥१३२॥ बाबा तयांस प्रत्युत्तर देती।

“खालीं टाकून म्हाळसापती। आपणचि वर निजावें केउती। बरा मी खालती आहे तो” ॥१३३॥ त्यावर काका अतिप्रीती। आणीक फळी टांगूं म्हणती। आपण निजावें एकीवरती। म्हाळसापती दुसरीवर ॥१३४॥ त्यावरी पहा बाबांचें उत्तर। तो का निजतो फळीवर। जयाअंगीं गुण-प्रकर^५। तोच फळीवर निजेल ॥१३५॥ नाही फळीवर शयन सोपें। कोण तियेवर मजवीण झोंपे। नयन उघडे निद्रालोपें। त्यासचि झेपे हें शयन ॥१३६॥ मी जें करूं लागें शयन। तें मी करीं त्यासी आज्ञापन। ‘कर मद्दहदयावरी ठेवून। राहीं बैसून सन्निध’ ॥१३७॥ तेंही काम यास न होई। बसल्या जागीं डुलक्या घेई। तया न फळी ही कामाची कांहीं। फळी ही बिछाईत माझीच ॥१३८॥ ‘नामस्मरण चाले हृदयांत। पाहें तेंथें ठेवून हात। निजतां मी मज करीं जागृत’। ऐसा अनुज्ञापित तो असतां ॥१३९॥ त्यासचि निद्रा लागतां जड। कर हो त्याचा जैसा दगड। ‘भगत’ म्हणतां नेत्रांची झांपड। उडूनि खडबड जो करी ॥१४०॥ बसवे न जया धरेवर। आसन जयाचें नाही स्थिर। जो नर निद्रातमकिंकर। निजेल उंचावर केवीं ॥१४१॥ म्हणोनि ‘आपुलें आपुल्यासंगें। दुजियाचें तें दुजियासंगें।’” हें तों बाबा वेळप्रसंगें। भक्तानुरागें अनुवदत ॥१४२॥ अगाध साईनाथांची करणी। म्हणुनी हेमाड लागला चरणीं। तयांनींही कृपाशीर्वचनीं। ठेविला निजस्मरणीं अखंड ॥१४३॥ स्वस्ति श्रीसंतसज्जनप्रेरिते। भक्त हेमाडपंतविरचिते। श्रीसाईसमर्थसच्चरिते। श्रीगुरूचरणमहिमा नाम पंचचत्वारिंशोऽध्यायः संपूर्णः ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥